

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
uredo in petek

Ljubljana, petek 29. oktobra 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

Zmagovito solidarnost

je pokazalo te dni vse trgovstvo v vsej naši državi. V vseh večjih mestih so se naše trgovske organizacije v celoti podredile sklepom osrednje organizacije, sklepe krajevnih organizacij pa zvesto izpolnili vsi posamezniki. Trgovstvo je s tem dokazalo svojo discipliniranost in svojo stanovsko zavednost. Močno pa je s tem tudi manifestiralo svoje zaupanje v voditelje trgovskih organizacij.

Za danes ne moremo podrobneje poročati o tej lepi manifestaciji trgovstva Jugoslavije. Zato naj zadržimo, če poudarimo, da je bila ta solidarnost popolna in da je močno vplivala tudi na javnost.

S posebnim zadoščenjem pa moramo zabeležiti, da so se v mnogih krajih pridružili trgovstvu tudi zastopniki drugih stanov in da se je to pot izkazalo, da vlada med gospodarskimi stanovi skupnost in da bo na tej podlagi mogoče graditi še naprej. Ena prvih nalog vseh naših organizacij mora biti v bodočnosti, da to solidarnost gospodarskih stanov čim bolj izpopolnimo.

A ne samo solidarnost je pokazalo trgovstvo, temveč tudi pravo borbenost. Trgovstvo se zaveda ne le pomena svojega stanu za celoto, temveč se zaveda tudi svoje moči. Sicer še ni v tem pogledu vse na višku, toda trdni znaki so tu, da se je začelo zboljšanje na vse črti. Predvsem pa se je izkazalo že sedaj, da je trgovstvo dovolj disciplinirano, da sprejme tudi težko borbo.

Posebno razveseljivo pa je, da se je v teh dneh poglobil kontakt med trgovci in njih pomočniki. Vsi so ena družina in to se je sedaj pokazalo. A tudi tu ne smemo ostati pri doseženih uspehih, temveč moramo iti naprej, da dosežemo še nove uspehe, da bo ta solidarnost med trgovci in pomočniki še večja, še popolnejša.

Dogodki zadnjih dni pa so pokazali še eno, da se morejo trgovci zanašati le na lastno silo in na pomoč drugih gospodarskih stanov. Mnogi tistih pa, ki so bili deležni že tako velikih in tako številnih podpor trgovcev, so v tej težki uri trgovstvo popolnoma zapustili.

Sedaj težki dnevi so trgovcem jasno in nedvomno povedali, da se smejo zanašati le na sebe, na svoje strokovne in stanovske organizacije in na svoj tisk. Samo ta jim je bil popolnoma na razpolago. Iz tega sledi nujno opozorilo, da mora trgovstvo še mnogo bolj ko dosedaj delati za svoje organizacije in za svoj tisk.

Zadnji dnevi so bili tudi v tem pogledu za trgovstvo dobra šola, ki nam je dala nove izkušnje. Trgovstvo ne bo pozabilo na te izkušnje.

Z bilanco zadnjih dni more biti trgovstvo zadovoljno, ker je dokazalo, da slabo računa, kdor misli, da je trgovstvo tako malopomenben faktor, ki se sme omalovaževati.

Vedno je trgovstvo bilo primer lojalnega državljana, ki se je posluževal le mirnih oblik boja. Ni krivda trgovstva, če je moralo seči po učinkovitejših sredstvih. Prav nič pa se tudi ne obotavljamo izjaviti, da bo seglo trgovstvo tudi še po močnejših sredstvih, če ne bi sedanja zadostovala.

Dobro je trgovstvo prestalo zadnjo preizkušnjo, zato se tudi ne boji prestati še nove. To bodi povedano z vsem poudarkom!

Seja

Centralnega predstavništva

Govor predsednika Nedeljka Saviča — Solidarnost vsega trgovstva Jugoslavije

Po otvoritvi seje Centralnega predstavništva, ki je bila dne 20. in 21. t. m. v Osijeku, po predsedniku osiješke zveze trg. združenj Bernardu Krešiću, ki se je najprej spominjal smrti predsednika Masaryka in tajnika zveze dr. Feliksa Kohna, je povzel besedo predsednik Centralnega predstavništva Nedeljko Savič.

Uvodoma je pozdravil osiješko zvezo, ki je vedno bratsko sprejela C. P. in ki pod predstvom g. Krešića vzorno brani trgovske interese. Nato je nadaljeval:

Zal pa nikdar ne prinašamo v Osijek prijatelji vesti, ker spremilja težka usoda trgovski stan že nekoliko let. Vedno ustvarjamo s svojimi skrbmi težko razpoloženje. Ni to naša krivda, ker mi samo neprestano poudarjamo resnico, toda nas nočejo razumeti.

**Naročajte
„Trgovski
list“!**

Kljub temu pa lojalno sodelujemo in se pokoravamo vsem odredbam. Z mnogimi predstavkami smo nastopili proti temu, kar se je podvzemalo proti trgovstvu — in kaj smo dočakali: vse te naše predstave so šle v koš!

Nam nacionalnim trgovcem obračajo hrbet, namesto nas pa prihajajo do besede drugi elementi, katerim se gre v vsem na roko, dočim nas na vsakem koraku uničujejo. Ali ni to morda kakšno prokletstvo? Ali pa je morda naša nesposobnost ali naša nezavednost kriva, da se ne upremo na drug način ali pa da si ne najdemo med seboj bolj sposobnih ljudi, ki bi jih postavili na čelo svojih organizacij, da bi brez nas in skozi politične formacije prišlo trgovstvo do veljave? Ali je morda prišel čas, da naš trgovski stan nič več ne velja? Ali res ne bomo ugedali zarje lepših dni?

Zaradi vsega tega je današnja seja prvovrstne važnosti. Moramo se posvetovati in sprejeti sklepe, kaj naj storimo, da se vidi, če smo še sposobni, da vodimo svoje organizacije ali ne.

Kot prva točka dnevnega reda je **vprašanje veleblagovnic.**

Ali naj mi dočakamo isto, kar je že storil Bača z našimi čevljarji, obrtniki, opankarji in drugimi malimi obrtniki? Ali moremo dopustiti, da napravi isto v trgovskih vrstah drugi došlec iz Češke »Ta-Ta«, ki je prišel med nas, ustanovil d. d. in sedaj že dela v prestolnici, kjer si je sezidal svojo palačo? Tu je namestil svoj obrat v več nadstropij svoje palače ter se sedaj pripravlja, da svoj združnični sistem razširi po vsej državi, v vsa manjša in večja mesta, da bi osrečil naše potrošnike. **Ž**

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

**Naročajte
„Trgovski
list“!**

Drugo vprašanje, o katerem bomo morali zavzeti naše stališče, je **novi zakon o gospodarskih zadrugah.**

Vemo, da poslujejo nekatere konsumne in nabavljalne zadruge z materialno izgubo, a jim država plačuje izgube, samo da reši to gospodarsko obliko. Vemo, da daje Narodna banka po Priv. agrarni banki milijone nabavljajno-konsumnim zadrugam in njihovim zvezam. Sedaj pa se gre še korak dalje in z novim združnim zakonom se je legaliziralo vse to, kar je bilo dosedaj nezakonitega dela v nabavljajno-konsumnih zadrugah. Vidimo, da se ustvarjajo cele skupine finančnikov, ki na združnem sistemu odpirajo nove obrate, ki niso več prikriti, temveč čisto odkrito naperjeni proti trgovcem. V gospodarstvu pa se ve, da bo v neenaki borbi podlegel vedno slabši. Zastopniki našega stanu, in to so naše zveze, danes ne morejo reči, da prihajajo boljši časi, da je nastala prosperiteta ter da gre trgovcem bolje. Morda gre drugim bolje, toda trgovcem gre slabše. Morda gre bolje zadrugam in onim drugim, ki po zakonu sploh ne bi smeli obstajati.

Na koncu svojih izvajanj je g. Savič pozval zastopnike vseh zvez, da poročajo o svojem delu ter o mnenju svojega članstva glede potrebnih ukrepov.

**Stališče osiješke zveze
glede veleblagovnic**

Osiješka zveza je podala naslednje svoje mnenje:

Združenja osiješke zveze so se izjavila proti ustanavljanju in delu veleblagovnic v naši državi. Združenja osiješke zveze smatrajo za dokazano, da vprašanje razdeljevanja blaga s stališča najširših krogov potrošnikov ni našlo rešitve v sistemu veleblagovnic v vseh njih znanih tipih. Nasprotno je sistem veleblagovnic škodljiv za potrošnike in za proizvodnjo samo. Ravno okoliščina, da se etablirajo veleblagovnice izključno le v velikih in gosto naseljenih krajih, dokazuje njih nepotrebnost. Veleblagovnice nočejo prevzemati oskrbovanja potrošnikov v malih in pozabljenih naseljih, kjer je v resnici potreba po dobrih obratih, temveč se bore samo za kupce v velikih mestih, kjer že itak in brez njih obstoji nadštevilnost obratov, ki z medsebojno konkurenco itak same pritiskajo cene na najnižjo možno nižino.

Tudi način dobave blaga, ki ga

prakticirajo veleblagovnice, dokazuje, da ni njih glavni namen, da bi zadovoljile odjemalca, temveč je njih glavna skrb, da veliko in hitro prodajo, da imajo čim večji profit.

Edina prednost veleblagovnic proti svobodni individualni trgovini je v razliki odmerjanja davkov, ko morejo veleblagovnice vso

**Predsednik Zveze trgovskih združenj
Stane Vidmar**

je označil stališče slovenskega trgovstva takole:

Veljavnost uredbe o prepovedi ustanavljanja veleblagovnic poteče dne 27. oktobra t. l. Trgovstvo se v polni meri zaveda, da pomenijo veleblagovnice »la »Ta-Ta« propast trgovskega stanu, ako se ta sistem, ki se pri nas sistematično uvaja, še pravočasno ne prepreči.

Jugoslovansko trgovstvo je na svojih zborovanjih s konkretnimi podatki dokazalo, da je prepoved ustanavljanja veleblagovnic v naši državi nujna iz gospodarskih, socialnih, moralnih pa tudi državno-fiskalnih razlogov, ker gre tu predvsem za tuji kapital, ki skuša na ta način izpodrinuti našo nacionalno detajlno trgovino in tako pritirati na beraško palico stotine trgovskih družin. Trgovstvo poudarja ponovno svojo zahtevo, da se sprejme uredba o prepovedi ustanavljanja veleblagovnic, kot so jo predlagale trgovske zbornice v soglasju z našimi organizacijami.

Zavedati se moramo, da gre tu za borbo med dvema frontama: na eni strani imamo tuji kapital, na drugi strani pa vse jugoslovansko trgovstvo brez izjeme. In samo za eno ali drugo teh front se bodo morali odločiti tisti, ki bodo odločali, ali ostanje veleblagovnice še nadalje prepovedane, ali pa se jih prosto dovoli. Jugoslovansko trgovstvo je trdno prepričano, da se mora izreči odločitev le v njegovo korist. Noben odgovorni činitelj v Jugoslaviji vendar ne bo mogel javno izreči, da se v nacionalni Jugoslaviji bolj upoštevajo interesi tujega kapitala, kakor pa interesi domače nacionalne trgovine. Če bi se to zgodilo, bi bila kompromitirana naša državna misel in pogažena bi bila osnovna misel, ki je ustvarila našo državo. Kaj nam koristi naša nacionalna država, če pa imajo v njej manj besede naši nacionalni ljudje kot pa tuje!

Zato smatra Zveza trgovskih združenj za dravsko banovino kot zastopnica vsega slovenskega trgovstva za svojo dolžnost, da tudi s svoje strani apelira na vse odločujoče činitelje, da se sprejme nareč uredbe o prepovedi veleblagovnic in podobnih obratov, kot so ga naše organizacije predlagale, ter da stopi ta uredba v veljavo in dobi obvezno moč dne 27. oktobra 1937. Nadejamo se, da bodo odločujoči činitelji v tem važnem vprašanju dokazali svojo skrb za široke mase naših malih trgovcev in tako demantirali upravičenost nerazpoloženja trgovstva, ki ima vtis, da se njihovi stanovski interesi prav malo upoštevajo in da

razliko manj plačanih davkov prisvojiti sebi kot svoj profit oz. uporabiti ta dobiček v povečanje svoje konkurenčne sposobnosti.

Vsa združenja osiješke zveze zahtevajo zato, da se še pred 27. oktobrom brezpogojno izda in objavi nova uredba o dokončni prepovedi ustanavljanja vseh veleblagovnic vseh mogočih tipov, vse obstoječe pa se morajo spraviti v meje poslovanja v l. 1934. Končno morajo biti vse obdačene po istih kriterijih in po istih stopnjah kakor svobodna individualna trgovina.

Upamo, da se bo to tudi zgodilo, da se ne bo skušalo za »Ta-Ta« uporabiti načelo pridobljenih pravic.

se mnogi problemi brez potrebe rešujejo v nasprotju s trgovskimi interesi. Ako se to ne bo zgodilo, potem se bo nerazpoloženje in upravičena kritika trgovstva, o tem smo trdno prepričani, manifestirala v takih oblikah, ki gotovo ne bodo ustrezale niti intencijam vlade, niti intencijam trgovskih organizacij in ustanov.

Kdor ima pogum, da v vprašanju veleblagovnic javno prevzame odgovornost za odločitev v korist tujega kapitala, mora imeti potem tudi pogum, da prevzame nase tudi vse posledice te usodne odločitve.

Ta sklep Zveze v Ljubljani so vsi pozdravili z aplavzom.

Nato je povzel besedo zastopnik trgovstva Južne Srbije, predsednik skopljskega združenja

Vojin Varošić

Predvsem moramo jasno odgovoriti na dvoje vprašanje: ali smo vse, kar smo dosedaj delali, delali dobro, in drugič: kaj moramo podvzeti za bodočnost in kako moramo delati v bodoče.

Glede prvega vprašanja je mnenja, da nismo vedno dobro delali in da se nismo v vsakem trenutku zavedali, kaj zahteva od nas situacija. Člani obveznih združenj dostikrat nimajo smisla za organizacijo in za borbo proti onim, ki postopajo proti nam tako, kakor da bi vodili dumping proti vsem samostojnim trgovcem in proti vsem obrtnikom. To pa je posledica tega, ker se še danes ne zavedamo, kaj bi mogli pomeniti v državi. Zato bi morala biti naša prva naloga, da organiziramo vseh 120.000 trgovcev, kolikor jih je v Jugoslaviji, in sicer da jih organiziramo tako dobro, da bi bilo to 120.000 borecev. Potem bi bila naša zmaga čisto zagotovljena.

Nato je prešel na vprašanje veleblagovnic. To vprašanje se nikakor ne more ločiti od vprašanja zaposlovanja tujcev v naši državi. Naš boj proti veleblagovnicam ni nobena naša specialiteta, ki bi obstajala samo v Jugoslaviji. Veleblagovnice so ustanovljene po vsem svetu ter so samostojni trgovci tudi po vsem svetu stopili z njimi v borbo. Na eni strani so veleblagovnice in velekapital, na drugi samostojni trgovci, mali in srednji ljudje. Popolnoma isti posel, ko mi, opravljajo baš danes tudi naši francoski tovariši, ki imajo danes kongres malih gospodarskih ljudi v Parizu. Oni bodo na tem kongresu reševali ista vprašanja, kot mi in prav nič ne dvomim, da bodo napravili prav iste sklepe.

Borba proti veleblagovnicam v Franciji ni samo borba vodstva francoskih trgovcev ali drugih organizacij malih gospodarskih ljudi proti navalu konkurence tujega kapitala. Naši francoski trgovci so mogli postaviti svojo borbo na visoko stopnjo in zato bodo tudi zmagali. Pariški list »L'Oeuvre« z dne 9. oktobra je objavil govor, ki ga je imel Herriot, za katerega vemo, da ni iz naših vrst, čigar pošteno ime pa danes v svetu ne kaj pomeni. V svojem govoru je Herriot podobno naglasil, kakor maglašamo mi, da vprašanje veleblagovnic, katerih je v Franciji nad 200, in ki niso last samo francoskih državljanov, temveč tudi tujcev, ni samo vprašanje prosperitete v veleblagovnice investiranega kapitala, temveč je to vprašanje vsega francoskega naroda. Francozi se zavedajo, kaj pomenijo zanje mali in srednji ljudje, kaj pomenijo za celoto milijoni malih in srednjih eksistenc in kaj zlasti pomenijo velikanski prihranki teh ljudi, saj je samo zaradi njih Francija danes to, kar dejansko je.

Nato je citiral govor Herriota in nadaljeval:

Herriot, ta veliki mož in državnik, misli o veleblagovnicah in njih škodljivosti prav tako kakor mi in kakor smo to povedali v svojih prejšnjih sklepih. Herriot je v tem vprašanju z nami podjetniki, ker je uvidel nevarnost, ki grozi Franciji od onih 200 veleblagovnic, ki jih deli v tri skupine. V one, ki so last tujcev, ki so prišli v Francijo, a so se tu asimilirali in se prilagodili francoskemu življenju. Proti tem nima nič. V drugo skupino uvršča one tujce, ki so prišli v Francijo, se tu poročili in ki so 60 do 70% danes Francozi. Tudi proti tem nima nič. V tretjo skupino pa šteje one tujce, ki so v Franciji nezaheleni in katerim je treba pokazati vrata, ker ti sabotirajo vsako zdravo delo Francozov. Te je treba iz Francije izgnati, ker zaradi njih ostajajo v Franciji brez kruha pravi Francozi. To so baš ti tujci, ki s svojim kapitalom sodelujejo v veleblagovnicah in ki uničujejo velik del francoskih malih gospodarskih ljudi.

Vse to, kar je dejal državnik Herriot za razmere v Franciji, velja še v mnogo večji meri tudi za nas. Če pravi Herriot, ki je socialist, človek širokih pogledov, ki pa ljubi svojo domovino Francijo, da so veleblagovnice, ki jih ustanavlja tuji kapital, škodljive, kaj pa naj rečemo mi, kadar se moramo boriti proti veleblagovnicam mi, ki smo neprimerno manj gospodarsko močni kakor Francozi!

Žalostno je, da naša javnost trpi, da morejo pri nas obstajati veleblagovnice kljub jasnim zakonitim prepovedim veleblagovnic, še bolj žalostno pa je, da naša javnost čisto mirno gleda, kako po napadnih »Vremena« pljujejo tujci v obraz 120.000 nacionalnim trgovcem. Te žalitve mi trgovci ne moremo prenesti. Zato zahtevam, da sprejmemo bolj energične ukrepe, ki bodo v skladu z našim stališčem, pa tudi z bojem, ki ga moramo voditi. Bodimo prepričani, da se nam nič ne bo prineslo na krožniku. Samo to bomo dosegli, kar si bomo priborili. Če ne bi tako energično nastopili proti famoznemu čl. 7 sedaj že razveljavljene davčne novele, kakor smo nastopili, bi bil ta paragraf še danes v veljavi. Pa takrat je bilo še mnogo težje voditi borbo ko danes, ker smo danes vendarle nekoliko bolj svobodni, a tudi bolj organizirani.

Ne pozabimo, da so napredne in demokratične države že sprejele zakone proti veleblagovnicam ter prepovedujejo njih ustanavljanje, da so s tem zaščitile lastno narodno gospodarstvo, predvsem pa, da so zaščitile male in srednje gospodarske ljudi. Tako je postopala Belgija, tako so prepovedale veleblagovnice Švica, Nizozemska in Češkoslovaška. V teh državah ve-

leblagovnice ne smejo več uničevati malih ljudi.

Naročajte „Trgovski list“!

Od izjav, ki so jih podali na seji delegati posameznih zvez, naj omenimo še izjavo

Nikole Belovića, predsednika Zveze srbske trgovske omladine

Dočim dajejo drugi stanovi za svoje stanovske organizacije s polno roko, dočim prodaja bedni delavec, da bi mogel plačati svojo članarino pri svoji delavski organizaciji, tudi zadnje hlače, dočim daje ta delavec za organizacijo dinarje, ne dajejo naši ljudje niti groša za svojo organizacijo. Med nami so ljudje, ki so prišli v Beograd iz najbolj pozabljenih vasi, ki pa imajo danes palače in veliko bogastvo. Ti ljudje se za stanovsko organizacijo ne menijo, ker mislijo, da jim ni potrebna. Toda tudi oni bodo propadli, če bodo imeli

v naši državi glavno besedo tujci. Vsi bomo še hlapei »Tate« in »Bate«, če se ne bomo mogli upreti navalu tujcev. Pred vojno je bilo v Beogradu mnogo bogatašev, ki so imeli tudi stomilijonska premoženja. Pa so prišli med nas tujci iz belega sveta, in naši bogataši so kar izginili. Spominja na primer velikega bogataša Mišo Poličevića. Bil je to eden najslavnejših srbskih predvojnih trgovcev. S svojim delom si je pridobil velikansko premoženje. Nikdar se ni menil za stanovske organizacije. Toda tudi zanj so prišli črni dnevi in ko je pred kratkim umrl, smo morali mi trgovci zbirati dinarje za njegov pogreb, ker od vsega njegovega velikega premoženja ni ostalo niti toliko, da bi se mogli plačati stroški pogreba.

In kaj bo z nami čez leta, kaj z našimi otroki, če se bo še naprej trpel naval tujega kapitala? Vsi bodo le sužnji tujega velekapitala. Vidimo prodane duše, ki so se stavile v službo tujega kapitala, ki brez sramu izročajo našo deželo tujcu. Ti bodo krivi, če se naš trgovski naraščaj ne bo mogel nikdar osamosvojiti. Na to je treba še posebej opozoriti našo mladino,

ker jo danes uče, da bo našla kruh pri »Tati«, »Bati« itd. Ti zaslepljeni ne vidijo, da nas »Ta-Ta« tolče z našim lastnim denarjem, ki ga je zaslužila pri nas!

V debati je bilo povedanih še mnogo lepih misli. Posebno dobro so bile sprejete besede predsednika Vidmarja, da moramo vnesti v vse naše organizacije več življenja in da se morajo zato prirejati številni in redni sestanki članstva. Vsako vprašanje je treba obravnavati v soglasju s članstvom, tako bo zanimanje za organizacijo naraslo.

Predsednik Savić je še posebej opozarjal, da mora biti naš cilj, da dosežemo sodelovanje z vsemi gospodarskimi stanovi in da se na ta način ustvarijo dobri temelji za zdravo gospodarsko in socialno politiko Jugoslavije.

Na koncu se je bilo sklenjeno, da bo prihodnji vsedržavni kongres drugo leto, in sicer v Ljubljani, ker je Zagreb že dvakrat odklonil, da bi organiziral kongres. S tem nastaja za vse slovensko trgovstvo velikanska naloga, ki jo mora slovensko trgovstvo tudi dobro rešiti. Zato pripravljajte se na kongres že sedaj!

Zamenjava dovolil ni zavezana taksi.

(2) Z dnem uveljavljanja te uredbe izgube veljavo vse koncesije za trgovinske obrate velikega obsega, ki do dneva uveljavljanja te uredbe niso začeli obratovati ali so iz katerega koli razloga pretrgali svoje delovanje. V kolikor je postopek za izdajanje takšnih dovoljenj še v teku, se mora ustaviti.

§ 7. — Prekrški predpisov te uredbe se bodo kaznovali ko prekrški po § 399. obrtnega zakona.

(3) Če se v kazenski razsodbi izreče prepoved obratovanja, more oblast izvesti prepoved tudi s prisilno zatvoritvijo lokala.

(4) V primeru, da se s kazensko razsodbo ugotovi, da se v trgovinskem obratu velikega obsega prodaja blago, čigar prodaja je s to uredbo prepovedana, potem se bo to blago zaplenilo in prodalo na račun lastnika obrata na javni dražbi, če sam v določenem roku ne odstrani tega blaga iz obrata.

§ 8. — (1) Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko je objavljena v »Službenih novinah«.

(2) Z uveljavljanjem te uredbe preneha veljati določilo § 140., odstavek 3., obrtnega zakona.

Določila obrnega zakona

§ 3. odst. 1. točka 2. »Obrti se delijo: na obrte, ki se izvršujejo na osnovi dovolitve upravnega oblastva.

§ 61. — (1) Dovolitev za izvrševanje obrta, navedenega v § 60., odstavku (1), se sme dati osebi, ki izpolnjuje občne pogoje za ustanovitev obrta in je zanesljiva za njegovo voditev.

(2) Ta dovolitev se ne sme dati osebi, ki je maloletna, ki je pod skrbstvom ali v stečaju, zoper katero se vodi sodna preiskava zaradi zločinstva, storjenega iz koristoljubja ali zoper javno moralo ali po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ki je v preiskovalnem zaporu zaradi kakršnega koli kaznivega dejanja, ki je obsojena s sodno sodbo radi kakršnega koli kaznivega dejanja, dokler ne prestane kazni na prostosti, ki je v zavodu za očevalne odredbe, spojene s kaznijo na prostosti, zoper katero se vodi preiskava zaradi tihotapstva, dokler ne prebije kazni na prostosti.

§ 399. obrtnega zakona določa denarne kazni v višini 200 do 10 tisoč din.

§ 140. (3): Če se prijavi izvrševanje trgovskega obrata velikega obsega brez podrobnejše označbe vrste blaga ali stroke, se sme trgovati z vsemi predmeti prostega prometa, razen s predmeti, za katere je potrebna dovolitev.

Ne bojimo se konkurence veleblagovnic!

Plačani zagovorniki veleblagovnic se trudijo, da bi prepričali javnost, češ da se bori trgovstvo proti veleblagovnicam le zato, ker ni doraslo veleblagovnicam in ker ne more z njimi konkurirati glede cene in kvalitete blaga!

To je navadna neresnica! Glede kakovosti presega blago, ki ga prodaja trgovec, daleč blago, ki ga nudijo veleblagovnice. Poleg boljše kakovosti pa nudi trgovec tudi večjo izbiro blaga, a pri tem je tudi glede cen konkurenčen z veleblagovnicami. Kdor je bil v Beogradu in primerjal blago pri trgovcih in v veleblagovnici, se je o tem hitro prepričal.

V nekem drugem oziru pa trgovci res ne morejo konkurirati z veleblagovnicami. Trgovci ne morejo plačevati velikih inseratnih člankov, katerih samo eden velja na tisoče dinarjev. Trgovci si tudi ne morejo plačevati raznih zagovornikov, kakor si jih plačuje tuji velekapital.

In še v enem oziru ne morejo trgovci konkurirati, da bi namreč plačevali tako malo davkov ko veleblagovnice. Pri dnevnem inkasu 150.000 do 300.000 din je plačala beograjska veleblagovnica za prvih 11 mesecev na davkarji samo 1500 din akontacije. Tu pa res ne moremo konkurirati!

Veleblagovnice so dovoljene

Prvič so bile prepovedane veleblagovnice z uredbo, ki je bila uveljavljena 27. oktobra 1934. Lani je bila ta uredba podaljšana za eno leto, letos pa se ta zahteva trgovstva ni upoštevala, temveč je bila izdana nova uredba, s katero se vse obstoječe veleblagovnice dovoljujejo, po 1. januarju 1939. pa dovoljuje tudi ustanavljanje novih veleblagovnic.

Trgovstvo je v nešteti spomenicah in resolucijah zahtevalo prepoved veleblagovnic in še v ponedeljek dopoldne je sprejel predsednik vlade deputacijo trgovinskih zbornic in Centralnega predstavništva ter jim obljubil, da bo upošteval interese trgovine.

V torek pa je izšla izjava trgovskega ministra dr. Vrbanića, iz katere je razvidno, da ni bilo ustrezno zahtevi trgovstva.

V svoji izjavi je minister doktor Vrbanić med drugim dejal, da široke mase konsumentov zahtevajo, da se veleblagovnice dovolijo, ker da morejo pri njih kupiti blago mnogo ceneje ko v trgovinah in da so se zaradi veleblagovnic tudi že cene znižale.

Na drugi strani pa omenja trgovinski minister zahtevo zbornic in trg. združenj, da se veleblagovnice prepovedo, ker se z njimi ogroža domača trgovina.

BRIVNICA MOŽINA

ROZNA DOLINA II/3

se priporoča cenjenim gospodom in damam. Izvršuje se tudi trajna ondulacija

PRIPOROČA SE RESTAVRACIJA IN VELEMESARIJA

FRANC SLAMIČ

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA

Trgovinski minister pravi, da je vlada zavzela v tem vprašanju kompromisno stališče in v tem duhu izdala tudi novo uredbo.

Stališče trgovstva

K temu kratkemu historiatu boja proti veleblagovnicam bi omenili le še, da trgovstvo svojega znane stališča zaradi nove uredbe ni

moglo niti najmanj spremeniti. In da ga ni spremenilo, je dokazalo tudi že včeraj, ko so bile v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu in številnih drugih krajih zaprte vse trgovine. Ta solidaren protest trgovstva je napravil na občinstvo močan vtis. Poudarimo naj še, da trgovstvo boja proti veleblagovnicam nikakor ne bo opustilo.

Besedilo uredbe o trgovinskih obratih velikega obsega

§ 1. (1) Trgovinski obrati velikega obsega se smejo opravljati samo na podlagi dovolitev po § 3., odst. 1., točka 2., zakona o obratih, ki ga izda ban. Na območju uprave mesta Beograda daje dovoljenje minister za trgovino in industrijo. Dovoljenje je potrebno tudi za odpiranje podružnic in prodajalnic teh obratov ko tudi za preselitev obratov samih, njihovih podružnic in prodajalnic v druge lokale.

(2) Kot trgovinski obrati velikega obsega se smatrajo obratovalnice, ki v večjem obsegu prodajajo na kraju samem redoma detajlno blago več ko treh strok in na način, kakor je v navadi pri veleblagovnicah, velikih bazarjih in podobnih obratih, bodisi da se opravljajo ti v enem lokalu bodisi v več medsebojno zvezanih ali nezvezanih lokalih, ki so drug poleg drugega ali drug nad drugim.

§ 2. — V dovoljenju za trgovinske obrate velikega obsega se morajo navesti predmeti (stroke), s katerimi kupčuje obratovalnica ko tudi lokal oziroma lokali, v katerih posluje. Za vsako razširjenje obrata na nove stroke ko tudi za razširjenje ali dodajanje novih lokalov je potrebno novo dovoljenje.

§ 3. (1) Dovoljenja za opravljanje trgovinskih obratov velikega obsega, njihovih podružnic in pro-

dajalnic se morejo izdajati samo osebam, ki izpolnjujejo poleg občnih pogojev po obrtnem zakonu tudi določila odst. 1. in 2. § 61. istega zakona.

(2) Dovoljenja se izdajajo po svobodni presoji z ozirom na občne interese ter po dejanski potrebi mesta ali kraja, v katerem posluje obrat.

(3) Dovoljenja se ne bodo izdajala v mestih z manj ko 50.000 prebivalci. (To velja tudi za podružnice in prodajalnice veleblagovnic.)

§ 4. — V trgovinskih obratih velikega obsega je prepovedano opravljanje nekega gostinskega obrata brez ozira na to, če se to vodi na ime lastnika trgovskega obrata velikega obsega ali pa na ime druge osebe, če je ta obrat v lokalu ali v zvezi z lokalom trgovskega obrata velikega obsega. Prav tako je prepovedano v teh lokalih prirejanje glasbenih, kinematografskih ali podobnih prireditvev.

§ 5. — Dovolitve po čl. 1., odst. 1., ter po čl. 2. te uredbe se ne smejo izdajati do 31. decembra 1938.

§ 6. — (1) Obstoječi trgovinski obrati velikega obsega, ki so s svojim delom dejansko začeli in to delo iz katerih koli razlogov niso do uveljavljanja te uredbe pretrgali, morajo v teku treh mesecev po uveljavljanju te uredbe svoje poslovanje prilagoditi predpisom te uredbe. V istem roku morajo nadalje predložiti upravni oblasti prve stopnje dovoljenje oziroma dovoljenja, na podlagi katerih poslujejo, nadalje morajo prijaviti po strokah predmete, s katerimi dejansko kupčujejo ko tudi navesti lokale, v katerih poslujejo. Oblast prve stopnje mora proučiti resničnost teh navedb, pristojna oblast pa bo na podlagi tega zamenjala dosedanja dovolila z novim dovoljenjem po tej uredbi.

STAKLO B. TOBER

ŠT. VID NAD LJUBLJANO * Telefon 39-64

Nudi Vam: medicinsko steklo, stavbno steklo in znane kozarce za vkuhanje sadja znamke „Fruta“, tehnično steklo, kakor akumulatore in drugo! Zahtevajte ponudbo!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo trrdke
Akc. spol. První česká sklárna, Kyjov Č. S. R.

Zasedanje delegacije borz kr. Jugoslavije v Ljubljani

Dne 29. in 30. oktobra zboruje v Ljubljani delegacije vseh borz v državi. Na dnevnem redu so naslednja važna vprašanja:

1. Določitev generalnih tipov moke letošnje žetve.
2. Kotiranje 3% nih obveznic za likvidacijo kmetskih dolgov na domačih borzah. (Referat zagrebske borze.)
3. Načrt uzane za trgovino z repico. (Referat novosadske, beograjske in zagrebske borze.)
4. Vprašanje izvoza koroze v Avstrijo. (Novosadska borza.)
5. Končna odobritev določil glede miksed koroze. (Beograjska borza.)

3. Izpremembe in dopolnila v statutih borznih določil, ki govore o izvenborznem poslovanju, o pristojnosti borznega razsodišča ter sprejemu te pristojnosti na naroku. (Beograjska borza.)

7. Vprašanje olajšav pri uporabljanju telefona za borze, borzne posrednike in komitente za čas borznih sestankov ter tudi ob drugih prilikah. (Beograjska borza.)

8. Referat o letini koroze ter o potrebnih ukrepih v zvezi z izvozom koroze ter razširjenjem deviznega trga. (Beograjska borza.)

9. O dostavljanju borznih razsodb davčnim upravam ter obdavljanju obresti, prisojenih z borznimi razsodbami. (Ljubljanska borza.)

10. Dopolnitev pravilnika borznih razsodišč glede izdajanja pisemenih razsodb z ozirom na člen 257 in drugih v civilnopravnem postopku. (Ljubljanska borza.)

Današnjega zasedanja delegacije jugoslovanskih borz so se udeležili ti gg. delegati:

za beograjsko borzo: Voja Petrović, član uprave, Milorad Zebić, glavni tajnik;

za zagrebsko borzo: dr. Miroslav Matić, upravnik in svetnik;

za novosadsko borzo: dr. Branko Petrović, glavni tajnik;

za skopljsko borzo: Vlada Milisavljević, tajnik;

za somborsko borzo: dr. Paja Protić, glavni tajnik;

za ljubljansko borzo: dr. Ivan Slokar, borzni predsednik, Ferdo Niklsbacher, borzni svetnik, Jože Kovač, borzni tajnik, Jakob Antlo-ga, nadsvetnik v p. in pravni tajnik.

Pomočnik železniškega ministra inž. Schneller v Ljubljani

V ponedeljek je bil v Ljubljani pomočnik žel. ministra inž. Shnel-ler. Na njegovo iniciativo je bila na ljubljanski železniški direkciji seja zaradi preureditve ljubljanskega kolodvora. Pomočnik mini-stra inž. Schneller to vprašanje zelo dobro pozna in so se zato ob-raznavali na seji vsi načrti ter seveda tudi poglobitveni načrt inž. Dimnika. Na seji je bilo sklenje-je, da ustanovi železniška direk-cija poseben odbor oz. komisijo, v katerem bodo zastopane tudi banska uprava, ljubljanska mest-na občina in še druge javne kor-poracije in organizacije. Ljubljan-sko kolodvorsko vprašanje se bo torej reševalo v soglasju z javnost-jo, kar smo mi tudi odločno za-htevali. To naše stališče je sedaj tudi zmogalo. Zato pa tudi ne dvo-mimo, da bo prodrli načrt inž. Dim-nika, ker je pač ta načrt edini možen in sprejemljiv načrt.

Pomočnika železniškega mini-stra inž. Schnellerja pa v Ljub-ljani prav toplo pozdravljamo.

Naval tujega kapitala v Jugoslavijo

Univerzitetni profesor dr. Mirko M. Kosić je napisal v reviji »Društveni život« naslednje besede:

»V ta čas pa prodira evropski in ameriški kapital tudi pri nas, odvarja rudnike, podira gozdove in dviga industrijo. Organizira na stotine tisočev, jutri na milijone naših delavcev ter pošilja svoj ka-pitalistični profit v svojo domo-vino. Ustvarjajo se kolonije tujih nameštencev in vodstev, enklave tuje kulture. Nastajajo nove velike vloge za našo politiko in našo upravo, da reši neslutene gospo-darsko-politične, socialno-politične, prosvetne in druge naloge. Ali se naša šola, naše podeželje priprav-ljata, da dorasteta tem novim si-lam? Od kapitalizma bomo dobili

armado proletariata in kopico pro-vizionistov, njegove sadove pa bodo imeli tuji!»

Nov turistični in gospodar-ski vodič za Slovenijo

»Jugoslovenska revija«, ki je pred dvema letoma izdala lepo urejeni francoski vodič po Dalma-ciji pod naslovom »L'Adriatique Yougoslave«, letos pa isti vodnik v angleščini pod naslovom »The Yugoslav Adriatic Littoral«, ki je zbudil splošno pozornost in ki je po priznanju strokovnjakov naj-boljši vodič, kar jih je doslej izšlo v naši državi, pripravlja izdajo zelo obsežnega in po opremi luk-suznega vodiča pod naslovom »Slo-venija, gospodarstvo in turizem«. Novi vodič po Sloveniji, ki bo iz-šel v redakciji g. Vladimirja Re-

gallyja, našega znanega turistič-nega delavca, bo obsegal celotni pregled slovenskega gospodarstva in posebno naše proizvodnje, ki prihaja v poštev za izvoz, prav tako pa tudi obširen vodnik po tu-rističnih krajih Slovenije z izčrp-nim hotelskim vodičem in novo zemljepisno karto s posebnimi turističnimi in gospodarskimi označbami pri posameznih krajih. Vodič izide istočasno v italijan-sščini, nemščini in srbohrvaščini, ter bo kot tak prvi svoje vrste v naših krajih in tudi v naši državi. Na to pomembno gospodarsko in turistično delo opozarjamo zainte-resirane kroge že danes, hkrati pa izrekamo svoje prepričanje, da bo tudi ta vodič na isti višini, kakor so bile vse druge dosedanje izdaje iste založbe in kakor je na višku tudi sama »Jugoslovenska revija«.

Ant. Coklin :

Izredni cestni prispevek in podeželski trgovci

Člen 5. uredbe o izrednem cest-nem prispevku tako lepo določa, da so trgovci in obrtniki tega davka oproščeni, kolikor ne pre-sega teža pretovorjenega blaga letno 52 ton. Ako pa upoštevamo, da bodo lastniki tovornih avtomo-bilov, s katerimi si v največjem času po večini dobavljajo trgovci blago iz trgovskih centrov, plačali v ime tega prispevka letno pav-salne vsote, je jasno, da večina podeželskega trgovstva ne bo de-ležna dobrot prej omenjenega čle-na, ker bodo lastniki avtomobilov prevladali to novo breme na trgo-ve, katerim dostavljajo blago.

Ali bo v takih primerih zadosto-vala priznanica lastnika avtomo-bila, da je on sam že pobral iz-redni prispevek od trgovca s tem, da mu je ta plačal radi omenjene-ga davka zvišano tovarnino, da bo tako trgovec obvarovan pred dvo-jnim obdačenjem? Trgovci bodo namreč primorani, da vsako leto predložijo ali knjigo, v katero so zapisovali težo sprejetega blaga ali pa morda račune, in po tem se bo določil znesek, ki ga bo vsak posa-mezni trgovec plačal za ta izredni prispevek. Pri blagu, ki ga bodo trgovci sprejeli po tovarnem avtu tujega lastnika, je pa ta davek že itak plačan, naj ga potem lastnik avtomobila zaračuna ali pa tudi ne.

Določba radi predložiti knjig ali drugih listin za ugotovitev teže dobavljenega blaga in s tem tudi zneska, ki ga bo moral dotični trgovec plačati, je skrajno nerodna. Kako velikansko delo čaka tehn. oddelek okrajnega načelstva, ako bo hotel vse take knjige ali doku-mente natančno pregledati in jih primerjati z uradnimi podatki. — Saj je v vsakem srezu po več sto obvezancev in naj potem še vsak izmed njih prinese v pregled tudi 100 ali še več računov? Za prevoz soli, sladkorja, petroleja, cementa in moke naj bi se ta prispevek sploh ne pobiral, ko vendar pode-želski trgovci, ki je oddaljen od trgovskega centra ali železnice po mnogo kilometrov, pri prodaji teh

predmetov itak nima nikakega do-bička, največkrat še celo izgubo. Vsi ti predmeti so zatrošarinjeni, druge ima v rokah monopolna uprava, pri nekaterih so pa poleg države zainteresirane tudi karteli-rane tvornice in vsi ti faktorji že poskrbijo, da pobašejo ves dobiček sami, trgovcu preostane samo še trud, da tako blago razpečava.

Sicer bi bilo pa edino pravilno, da država poprej vse ceste teme-ljito popravi in ne zahteva pri-spevka za izrabljanje cest, pri ka-terih je voznik v vedni nevarnosti, da se mu zlomi os ali kolo, ali pa,

da mu vozilo ne zabrede v blato, iz katerega se le s pomočjo pri-prege izvleče.

Zelo važno pa bo, da se zavaru-jemo že v naprej, da se ne bo morda vpeljala praksa, da bi se ceste v naši banovini gradile in popravljale le iz dohodka tega izrednega prispevka, medtem ko bi se v drugih pokrajinah, kjer te dajatve morda še po preteku treh let ne bodo poznali, gradile nove ceste in popravljale stare iz sred-stev državne blagajne. Na ta način se je res že več ko dovolj grešilo in čas je, da se s temi grehi neha!

Polovičarski umik „Domovine“

Za privilegije konsumov pa se le še navdušuje

»Domovina« je zatrobila k umi-ku, toda za pravi umik ji še manj-ka močnatosti. Toliko se le ne mo-re povzpeti, da bi kar enostavno priznala, da je bil njen prvi čla-nek zaletelost in zato skuša s po-lovičarskim umikom zakriti in olepšati svojo polomijo. Čisto brezupno prizadevanje, ker s po-lovičarstvom se ne popravijo niti polomije.

Da pa ne bomo izgubljali po ne-potrebnem besed, povemo vso za-dedo čisto na kratko. Vse trgo-vstvo v Jugoslaviji je neštetokrat poudarilo, da je ena njegovih glavnih zahtev, da se odpravijo vsi privilegiji nabavljalnih in kon-sumnih zadrug in da se te zlasti v davčnem oziru čisto izenačijo s trgovinami, ker te konsumne za-druge tudi dejansko niso nič dru-ga ko navadne trgovine. Odpra-va privilegijev je tako osrednja zahteva trgovstva, da smatra tr-govstvo vsakogar za svojega na-sprotnika, kdor te privilegije za-govarja. To pa je storila »Domo-vina« in se s tem jasno in odloč-no izjavila proti trgovstvu. Zato smo zapisali, da bo znalo trgo-vstvo na ta sovražni nastop »Do-movine« proti sebi reagirati! Če »Domovina« teh naših besed ne razume, potem ji pač ni pomagati. Kdor ne razume niti najbolj pri-prostih resnic, ta jih pač ne ra-zume. Zato tudi ne bomo »Domo-vini« prav nič več pojasnjevali, temveč se zadovoljujemo s ponov-ne konstatacijo, da je »Domovina« nastopila proti trgovstvu in da na tem stališču še vedno vztraja.

Nikakor pa ne moremo »Domo-vini« odgovarjati na razne njene iznajdbe. Če trdi »Domovina«, da

uživajo trgovci velik privilegij, ker morajo opravljati za davkarijo še eksekutorsko službo, potem moramo kar odkritosrečno pri-znati, da nam je takšna bedarija vzela sapo!

Če hoče »Domovina«, da vodi-mo z njo polemiko, potem si mora izbrati že bolj resno temo. So pač stvari, na katere pameten človek sploh ne odgovarja!

Zato se slej ko prej zadovolju-jemo s konstatacijo, da smatra »Domovina« za potrebno, da na-stopa proti trgovstvu. Samo ne-rodno je, če bo to trgovstvu so-vražno stališče povzročilo, da bo tudi trgovstvo nastopilo proti »Do-movini«. Kdor izziva, se ne sme čuditi, če dobi odgovor!

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske bano-vine z dne 27. oktobra objavlja: Ukaza kraljevskih namestnikov o otvoritvi sej narodne skupščine in senata — Uredbo o zaščiti držav-nih gozdov in pospeševanju držav-nega gozdnega gospodarstva — Pravilnik o sredstvu za denaturi-ranje dehidriranega špirta, o kra-ju in načinu mešanja bencina z denaturiranim dehidriranim špi-ritom in o nadzoru nad mešanico bencina in špirta — Razne raz-glase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Kdo so lastniki »Ta-Te«?

Pravi lastniki veleblagovnice »Ta-Ta« so: Franz Steyer, Emil Fischer in Rudolf Taussig, vsi iz Prage in nemške narodnosti.

Politične vesti

Romunski ministrski predsednik Tatarscu je odpotoval na pova-bilo turške vlade v Ankaru.

V londonskem odboru je zopet prišlo do nepričakovane pre-obrata. Ko je že vse mislilo, da je londonski odbor neizogibno izgub-ljen, je prišlo zopet do zblizanja. Kompromisni načrt za ureditev španskega vprašanja, kakor ga je predložila Anglija v juliju, so nam-reč nenadoma sprejele vse države razen Rusije. Sovjetski delegat je na vprašanje, če sprejme Rusija ta načrt, odgovoril, da more sovjetska vlada sprejeti nekatera določila tega načrta, nikakor pa ne v vseh podrobnostih. Nato se je italijan-ski delegat podvzval, da je hitro izjavil, da pada vsa odgovornost za morebitni neuspeh londonskega odbora na Rusijo.

Načeloma je bilo sprejeto, da mednarodna kontrolna komisija nadzira evakuacijo tujih prostovoljcev iz Španije.

Na kongresu radikalno sociali-stične stranke je govoril vojni mi-nister Daladier o zunanje politični situaciji in naglasil, da še nikdar ni bilo rovarjenje proti miru tako močno ko sedaj. Francija je za mir, da ga pa ohrani, mora biti dobro oborožena. Gorje narodom, ki bi bili v sedanjem položaju slabi!

Mussolini je imel ob 15-letnici fašistične revolucije velik govor, v katerem je med drugim poudaril, da je fašistična Italija za mir(!), ki pa je mogoč le, če se izruje boljševizem s koreninami. Nato je plediral za revizijo versajske po-godbe, da se Nemčiji zopet dajo kolonije. Seveda je napadel »reak-cionarne« zapadne demokracije.

Mandat za sestavo nove belgijske vlade je dobil bivši finančni minister v Zeelandovi vladi de Man.

Japonci so po sedemdesetih in silno krvavi ofenzivi zavzeli najprej kraj Tašang, nato pa po vrsti vsa predmestja Šangaja in tudi Čapej. Kitajci so se morali umakniti na že pripravljeno drugo obrambno črto. Samo predmestje Putung je še v rokah Kitajcev. Na umiku so Kitajci razstrelili vsa pota ter vse mostove. Vse bojišče, ki so ga za-pustili, so podminirali z minami, da Japonci niso mogli napredovati hitro in motiti umika kitajskih čet. Proti jutru se je vnela za Nan-siang strahovita bitka, ki pa še ni končana. Izgube na obeh straneh so ogromne ter poročajo listi, da je padlo na obeh straneh v teh dneh 100.000 ljudi. Kitajci so se borili z izredno hrabrostjo, ven-dar pa niso bili kos japonski arti-lerijski premoči. Poveljstvo nad kitajskimi četami je prevzel sam maršal Čangkašjek. Iz severne Ki-tajske ni poročil in vse kaže, da se tu položaj še ni popravil za Ja-ponce.

Japonska vlada je na svoji zad-nji izredni seji sklenila, da se Ja-ponska ne udeleži konference de-vetih sil v Bruslju. Svojo udeležbo odklanja z izgovorom, da je bila konferenca predlagana od Zveze narodov, s katero pa nima Japo-nska več nobenih stikov.

Maršal Blücher je prišel v Zu-nanjo Mongolijo v Ulan Bator, kjer se je sestel s članom kitaj-skega gen. štaba. Iz Zunanje Mon-golije so prišle na Kitajsko zopet velike količine orožja.

Japonski vojni in mornariški minister sta izjavila, da zaradi za-vzetja Šangaja še dolgo ni kon-čana vojna s Kitajsko. Japonska vojska bo morala premagati še ve-likanske težave, da bo položaj ure-jen.

Moskovska »Pravda« je objavila članek, v katerem poudarja, da je rdeča armada pod zapovedništvom maršala Blücherja popolnoma pri-pravljena. Če bi prišlo do vojne, potem bi rdeča armada poskrbela, da bi se ta vodila na neruskem ozemlju.

Japonski general baron Araki je izjavil, da mora Japonska začeti vojno z Rusijo, ker more samo na ta način uspešno zaključiti svojo vojno s Kitajsko.

Francova letala so metala nad Madrid letake, v katerih naznanja Franco svojo zmago v Asturiji ter grozi, da pride sedaj na vrsto Madrid. Če se mesto ne bo vdalo, ga bo Franco popolnoma porušil. Listi pišejo, da je nastala zaradi tega v Madridu panika.

Franco po soglasnih vesteh listov pripravlja veliko ofenzivo na Ma-dridd. Zbral je že veliko vojsko, ki je mnogo številnejša od republi-kanske, poleg tega pa neprimerno bolj oborožena.

Na - Na!

Gostilna pri Korlnu Ljubljana, Tyrševa c. 12
se priporoča cenj. občinstvu
Karl in Angela Rosenwirt

Denarstvo

Mednarodni praznik varčevanja

Po vsem svetu se praznuje 31. oktober kot praznik varčevanja. Tudi naši slovenski denarni zavodi se trudijo, da kljub izjemno težkim razmeram širijo idejo varčevanja. Imeli bi v Sloveniji, ki je bila že davno pridobljena za to misel, tudi popoln uspeh, če se ne bi od zgoraj varčevanje že kar sistematično ubijalo. Kadar so razmere takšne, da morajo hranilnice, ki so vedno vestno delovale in ki so bile vedno aktivne, prositi za zaščito, in takšnih razmerah je pač težko propagirati varčevanje. Pri nas bi bilo najbolj potrebno, da bi odločujoče gospode prepričali, da delajo velikansko škodo varčevanju, če ne omogočijo čimprej popolne sanacije denarnih zavodov. Zelo škoduje ideji varčevanja tudi to, da gre pupilni denar iz dežele in da se z raznimi privilegiji državnih denarnih zavodov pospešuje odtok denarja iz zasebnih v državne denarne zavode. Pa še vse polno drugih takšnih ovir za dvig varčevanja bi mogli navesti.

Predvsem pa je potrebno, da država dela na to, da se dvigne zopet zaupanje v denarne zavode. To je dolžna tembolj, ker je prav za prav le njena krivda, če se je to zaupanje omajalo.

Seveda pa je kljub vsem tem nevšečnostim ideja varčevanja zdrava in potrebna, ker je blagoslovanje doma samo pri onih narodih, v katerih je varčevanje razvito.

Zato moramo delati na to, da bo tudi pri nas, in sicer v vsej Jugoslaviji 31. oktober resničen praznik varčevanja. To pa bo takrat, ko bodo tudi odločujoči gospodje varčevanje v resnici podpirali, ne pa ga z raznimi odredbami ovirali, kakor se to dogaja danes.

Plačevanje zavarovanjskih in pozavarovanjskih premij v Italijo

Po deviznih predpisih se naši državljani ne morejo zavarovati pri zavarovalnih družbah v tujini. To velja za zavarovanje tako oseb kakor predmetov (izjema transport blaga, pošiljke denarja in vrednostnih papirjev). Edino v Češkoslovaško je bilo dovoljeno plačevati premije za zavarovanje predmetov in to na recipročni podlagi. Sedaj je Narodna banka izdala odlok, ki ga objavlja z okrožnico dev. št. 70/1937, po katerem Narodna banka po medsebojnem sporazumu z Italijo do nadaljnjega dovoljuje plačevanje premij v Italijo (premij za zavarovanje in pozavarovanje), ki jih fizične ali pravne osebe v Jugoslaviji dolgujejo fizičnim ali pravnim osebam v Italiji.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. t. m. navaja te izpremembe (vse številke v milijonih din):

Skupna kovinska podloga je narasla za 12'9 na 1.738'2, devize izven podloge pa so se zmanjšale za 27'5 na 634'4. Vsota kovanega denarja se je povečala za 17'3 na 368'1.

Posojila so se povečala za 13'6 na 1.595'2.

Razna aktiva so narasla za 33'8 na 1.921'8.

Obtok bankovcev se je znižal za 112'0 na 5.659'7, tem bolj pa so se povečale obveze na pokaz, in sicer za 149'0 na 2.639'9.

Razna pasiva so se povečala za 19'3 na 329'7.

Zlato kritje se je znižalo od 26'04 na 25'99%.

Wall Street je sam kriv

Ameriški veleposlanik v Londonu je izjavil novinarjem, da je ameriška borza čisto sama kriva za zadnje nazadovanje tečajev na

newyorški borzi. Kaj bi se zgodilo v Angliji, tako je vprašal novinarje, če bi znani angleški finančniki in borzijanci začeli nakrat govoriti, da je londonska vlada tik pred padcem. Prav tako bi padli tečaji na londonski borzi, kakor so padli na newyorški. Wallstreet je z največjim fanatizmom nastopal proti Rooseveltu in imel pri tem tudi uspeh, da so ljudje nekaj tudi njegovim vestem verjeli. Sedaj pa so brez besede, ker so tečaji tako zelo padli, ker se je zgodilo to, kar so sami hoteli. Ameriške banke so zdrave, prav tako ameriška

industrija, samo bančniki so preplašili publiko. To je vzrok zadnjega padca tečajev na newyorški borzi.

*

Narodna banka bo razpravljala na plenarni seji, ki bo danes v petek, o sanaciji denarnih zavodov. Moramo kar najodločneje poudariti, da je sanacija nemogoča, če ne bo dala Narodna banka denarnim zavodom tudi denarja. Samo s papirnatiimi resolucijami se res ne more izvesti sanacija denarnih zavodov.

»Kako lahko varčujemo v gospodarstvu in gospodinjstvu« je naslov brošure, ki jo je izdala in za-

ložila Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani za mednarodni praznik varčevanja dne 31. oktobra. Brošura objavlja od Saveza štedionica kralj. Jugoslavije najgrajeni članek Amalije Izgoršek iz Kranja: »Kako se lahko varčuje v gospodinjstvu« in F. S. Šegule članek: »Kako in kje je mogoče varčevati«. Ta članek je nagradila Zveza jugoslovanskih hranilnic. Z raznimi tabelami in nazornimi primeri kaže tretji članek moč varčevanja. Brošuro toplo priporočamo.

29 naših kreditnih zadrug je dosedaj moralo na Primorskem že napovedati konkurz. Večina teh zadrug je prišla v nesrečo samo zaradi novih razmer.

Dolar in svoboda v Ameriki

Predavanje univ. prof. dr. Milana Vidmaria v Ljublianskem klubu

V prostorih Ljubljanskega kluba so se pričela spet redna predavanja strokovnjakov, ki vedno privabijo odlično občinstvo in imajo vedno tudi poseben pomen. Predsednik dr. Windischer je v torek po pozdravu častnih gostov, med njimi divizijskega poveljnika gen. Tonića in drugih zastopnikov toplo pozdravil univ. prof. Vidmaria kot predavatelja, kateremu se je po uspelem večeru tudi še posebej zahvalil za odziv.

Predavatelj je bral iz nekaterih poglavij svoje nove knjige »Med Evropo in Ameriko«, ki se pravkar dotiskuje. V nji primerja Ameriko iz l. 1927. in iz l. 1936. Ob tej primerjavi mu raste fizikalno-zgodovinska slika vsega gospodarstva in človeštva kot posebne vsemirske tvorbe. Njegov prvi prihod mu je omogočil opazovati Ameriko kot najsvobodnejšo civilizirano državo, ki je pa močno spominjala na veliko bojišče. Evropa se mu je zdela v primeri z njo zaledje. Ta problem ga je zanimal tudi ob drugem njegovem prihodu v Ameriko. Prvič kot udeleženec velemojstrskega medn. šahovskega turnirja, drugič kot delegat naše države na energijskem kongresu, je imel obakrat možnost, da stopi v žarišče Zapada. Kmalu je uvidel, da je ameriški problem takšen, kakršni so vsi veliki problemi, za n. poln neskladnih potez. Kot najvažnejše spoznanje pa mu je ostala razlika med ameriškim in našim pojmom svobode.

Ob simboličnem newyorškem kipu Svobode je razgrnil predavatelj svoja kritična premišljevanja o človeški svobodi. Zelo blizu svobodi je nerednost. Svoboda je lahko razumna ali pa nerazumna, kakor je vojska lahko urejena, disciplinirana ali pa neurejena. Neurejena vojska so bila ljudstva ob preseljevanju narodov z vzhoda na zapad. V Evropi smo navajeni večjega reda, zato se Američanu zdi, da imamo manj svobode. Američan je bolj svoboden, ker ima manj discipline, pa kljub temu je vojak. Stari Germani, ki so nekoč vodili človeško vojsko, so imeli še manj discipline, čeprav so bili samo vojaki.

Udeleženci kongresa za izkoriščanje energije so imeli priliko doživljati ameriški nered. Velika vročina jih je v Washingtonu trajno mučila v dvoranah brez hladilnih naprav, v zamreženih hotelih zaradi mušic, v gneči ob sprejemih: v Beli hiši, v Capitolu in v muzejih. Velika kapitolska knjižnica je najbogatejša na svetu. Dežela je najsvobodnejša, nobene straže ni pred Belo hišo, kjer biva predsednik države. Ta predsednik, ki se je spopadel zaradi svojih eksperimentov z bankirji in mogočnimi trusti, sprejme vsakogar, čeprav je v najnevarnejšem boju.

Zedinjene države so demokratična tvorba, toda: tudi demokracija je različna. Čista demokracija je statistična. Nevarnost je pri demokratičnem reševanju življenjskih problemov velika, ker je premalo močnih in preveč šib-

kih glav. Praktična demokracija je zato zelo blizu avtokratični, samodržni vladavini. Zedinjene države grmadijo svoje glave v dveh piramidah, dveh strankah. Američan si vsaka štiri leta izbere svojega generala. Ameriška politična svoboda je le navidezna, je preprosta dediščina starih priseljencev, in mnjenja tu niso važna, lahko jih je tisoč, dolar je končni volivec, posredno in neposredno. Namesto germanskih vojvod ima Amerika svoje kralje: železniškega, petrolejskega, avtomobilskega, filmskega itd. Njena svoboda je predvsem svoboda mlade človeške tvorbe, ki si je po preseljevanju šele pravkar pričela urejevati svoj dom, kar je v skladu z razvojno smerjo, ki jo poznamo iz zgodovine, iz smeri velikega preseljevanja narodov.

Iz mladosti novega sveta si lahko razlagamo tudi vso ameriško tvegavost in drznost. Delegatom kongresa je izkušen ameriški graditelj predvedel v odmoru film nekega jezua, ki ga je postavil zaradi nemogočega dostopa tako, da je z velikansko napravo samo prekučnil že zunaj struge sestavljeni jez navzdol, v globino skalnate struge same. Saj v deroči vodi ne bi bilo mogoče postaviti temelje. Drzni načrt se je posrečil. Nihče v Evropi ne bi tvegala takega poskusa z jezom, ki je tehtal gotovo petdeset tisoč ton. A drzen je lahko tudi nesvoboden človek, drzen je vojak. Američan je svež, žilav, podjeten borec. Usoda mu je dala dom sredi bojišča. Vse je pri njem še trdo, robato in nevarno.

Američanu zato tudi ni do dolgega premišljevanja. Ne do glasbe in šaha. Ljubše so mu nagle partije in boks, pa udarec: knock-out. Tudi pri šahu vidi Američan samo denar. »Vi boste naredili dve sto dolarjev.« S temi besedami so pozdravili našega velemojstra ob prihodu v New York. Tajnik kluba je priredil nalašč

poseben brzoturnir, da ugoditi ameriškem okusu. Pri tem je določil osem nagrad, velemojstrov pa je bilo le šest. Zato sta se vrnila v turnir dva gospoda — žurnalista kar samovoljno. Dosegla sta svoj namen, čeprav sta bila grdo premagana v šahu, igrala sta s svetovnimi velemojstri, kar je že rekord, in pobrala sta obe preostali prijetni nagradi. V Evropi bi se težko našla tolikšna predznost.

Druga značilnost in zvezana s prvo je — dolar. Američanu je dolar vse, bog. Večina njegovih misli in dejanj je uperjena na dolar, denar; vse mu izmeri denar. Slika je veljala toliko dolarjev, ali pa nebotičnik Empire State Building je veljal 22 milijonov dolarjev. Gledalec šahovskega turnirja rožlja z denarjem v blačnem žepu, da spravi Evropejcevelemojstre šaha že v skrajni obup. Toda Američan sam igra raje karte, poker je zanj in hazard ga vleče, združen z nesramnimi stavami, z bluffom. Vleče ga borba za plen. Ali pa se razživi ob naglih nakupnih spekulacijah, boomih. Ves New York je 1927. leta špekuliral, srce Amerike je bila borza, newyorška Wallstreet. Njeno rožljanje z dolarjem je šlo skoz vse evropske, skozi svetovne kosti, ta borza je vznemirjala vse človeško gospodarstvo.

Predavatelj jo je obiskal. Wallstreet je ozka, neprijazna, mračna ulica v Spodnjem mestu. Med samimi nebotičniki. Človek-Evropejec se nehote obrne in bi rad ubežal iz tega mraku. Mala cerkva Sv. Trojice, ki zapuščena gleda od Broadwaya v sotesko, je utonila med nebotičniki globoko v soteski. Ta cerkva je še edini ostanek iz starega, iz evropskega sveta. Spominja na prve naseleljence, ki so menda nameravali tu zgraditi evropsko mesto. Cerkvica nepremično strmi v Wallstreet, kjer sedi novi bog, ameriški bog — dolar.

Fr. Zelenik:

Poslovni red v trgovini

Vodstvo vsake trgovine zahteva temeljito strokovno znanje in delovnost. Poznati mora vsa sredstva, katera so se v poslovnem življenju dobro obnesla. Znati pa tudi mora ta sredstva izrabiti v trgovini. Delo se mora razdeliti in urediti tako, da se ne morejo pojaviti kaki nedostanki.

Napravit se mora poslovni red, po katerem se naj posluje.

Delo blagovne trgovine sestoji iz dveh glavnih delov: a) nakup blaga, b) razpečevanje blaga. To zahteva precejšnje sposobnosti, da se pravilno in pravočasno izkoristi vsakokratni položaj, ki nastaja s povpraševanjem in ponudbo.

Vsaka trgovina povzroča po svoji vrsti in obsegu določene troške, katere imenujemo poslovne troške. Ti troški vplivajo usodno na uspeh poslovanja. Vodstvo mora gledati na to, da s kolikor mogoče nizkimi

poslovnimi troški dosega velik promet po ugodnih in primernih cenah. V vsaki trgovini nastajajo tudi izgube radi nepazljivosti, a tudi zato, ker se nekaj blaga pokvari, tudi ukrade in pa, ker nekateri tudi pozabijo plačati blago.

Prebitek, ki nastaja z nakupom in prodajo blaga, imenujemo kosmati zaslužek ali kosmati dobiček. Od tega dobička moramo odšteti poslovne troške kakor tudi vse primanjkljaje zaradi pokvare ali kraje blaga, potem izgube pri odjemalcih, da dobimo čisti zaslužek ali dobiček. Če so troški manjši, kot je kosmati zaslužek, tedaj je bilo naše trgovanje uspešno. Če so pa troški večji od kosmatega dobička, tedaj nam je naše delo prineslo in rodilo le izgubo.

Ne more se sestaviti določen poslovni red niti za vse trgovine ene stroke, še manj pa za trgovine raz-

nih strok, temveč se ravna ta po posebnostih trgovine, po krajevnih razmerah in običajih, po obsegu trgovine itd.

Podajam le nekatere podatke za sestavo poslovnega reda v trgovini.

Oddelek za nakup in upravljanje blaga obsega:

1. ugotovitev potrebe, 2. iskanje ponudb, 3. naročanje blaga, 4. prevzem in pregled došlega blaga, 5. vskladiščenje tega blaga, 6. preračunavanje prejetih računov, 7. primerjanje računskih postavk s prejetim blagom in 8. vknjižba računov.

Prodaja blaga obsega v trgovini na debelo te posle: 1. pridobivanje odjemalcev, 2. sestavljanje ponudb, 3. prevzemanje naročb, 4. preskrbovanje trgovskih informacij o odjemalcih, 5. izvršitev naročb in pregled za odpremo pripravljenega blaga, 6. odprema blaga, 7. sestava in odpošiljatev računov in 8. vknjižba teh računov.

V trgovini na drobno obsega prodaja te posle: 1. pridobivanje odjemalcev, 2. urejevanje izložbenih oken, 3. postrežba odjemalcev, 4. zavijanje prodanega blaga in dostavljanje strankam na dom, 5. pisanje blagajniških blokov in prevzemanje kupnine.

Tu sem navedel nekaj podatkov, katere naj obsega vsak poslovni red.

Samo po sebi se razume, da mora poslovni red vsebovati tudi navodila glede pisarniških poslov kakor knjigovodstva, dopisovanja in blagajniškega poslovanja.

Električne instalacije
za luč, moč, signale in vsa v stroko
spadajoča popravila Vam izvrši
solidno povsod
Ivan Mihelič, Ljubljana
elektrotehnično podjetje
Borštnikov trg št. 1 Telefon 27-04

Zunanja trgovina

Bolgarska je povečala površino za industrijskimi rastlinami posejane zemlje od 1.200 na 13.000 ha. Proizvodnja eteričnih olj je na Bolgarskem narasla od 13.000 na 40 tisoč kg v l. 1937. Bolgarska izvaž industrijske rastline največ v Nemčijo, Anglijo, Švico, Avstrijo in Češkoslovaško.

Bolgarske papirnice se dogovarjajo glede skupne ustanovitve tvornice za celulozo. L. 1936. je uvozila Bolgarska 7509 ton celuloze v vrednosti 31,2 milijona levov.

Dve tvornici motorjev v Solunu sta prešli v državno last. Obe tvornici bosta v bodoče izdelovale motorje za letala.

Da pospeši izvoz, je turška Centralna banka sklenila, da bo dajala brezobrestna posojila za prodajanje raznega turškega blaga v državah, s katerimi ima Turčija aktivni saldo.

Grška vlada je dovolila zbog dobre žetve bombaža izvozno premijo 10 drahem za kg surovega bombaža.

Nemčija je povišala Romuniji sedanjí uvozni lesni kontingent od pol milijona na 2 milijona kubičnih metrov na leto.

Madžarski trgovinski minister je odklonil zahtevo budimpeštanskega borznega sveta, da se zopet uvede termimska žitna kupčija, ker da je bila letošnja letina žitaric na Madžarskem preslaba.

Madžarska je v prvih devetih mesecih l. 1. povečala svoj uvoz lešev v primeri z lani za 11.771 vagonov.

Cena svinca je v Ameriki padla za četrta centa na 5 dolarjev za libro.

Kartel jekla namerava znižati proizvodnjo jekla, ker so cene jeklu preveč padle.

Svetovna proizvodnja avtomobilov je znašala od 1. avgusta 1936 do konca avgusta 1937 6.378.000 voz ter je bil s tem dosežen rekord. Največja proizvodnja avtomobilov je bila v l. 1929., a je takrat znašala samo 6,2 milijona avtomobilov.

Blasnikova »Velika Pratika« za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno din 5— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnikova nasl. Ljubljana, Breg št. 10—12 in se dobi tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

Kako je z vplivom „Ta-Te“ na cene?

Trgovinski minister navaja v svoji izjavi, da se morejo veleblagovnice dovoliti tudi zato, ker se je že izkazalo, da je »Ta-Te« ugodno vplivala na cene. Kaj si je pri tem mislil g. minister, ne vemo, vemo le to, da po podatkih Narodne banke cene na drobno v Beogradu, kjer deluje »Ta-Te«, niso nikakor padle.

Tako navaja Narodna banka, da se je gibal indeks cen na drobno (50 proizvodov) v Beogradu leta 1937. takole:

januar	80'8 %
februar	80'0 %
marec	79'5 %
april	82'5 %
maj	83'9 %
junij	85'6 %
julij	85'6 %
avgust	85'9 %

Indeks se je torej dvignil od 80'8 na 85'9 %. Kje je torej znižanje cen?

Izvoz lesa v Nemčijo

Po sklenjenem sporazumu z Nemčijo se razdele naši lesni izvozni kontingenti takole: Za IV. tromesečje 1937 moremo izvoziti v Nemčijo: 1000 ton hrastovega okroglega lesa, 1200 ton trdega okroglega lesa, 7500 ton hrastovega rezanega lesa, 15.000 ton mehkega rezanega lesa, 2500 ton trdega rezanega lesa, 500 ton hrastovih rog in 375 ton upognjenega lesa. Skupno moremo izvoziti v IV. četrtletju 27.875 ton lesa. Nekatere vrste tega lesa so že prodane. Nemci so zahtevali, da bi mogli še to leto izkoristiti vse celoletne kontingente za posamezne vrste lesa.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke se je stanje naših kliringov v času od 15. do 22. oktobra spremenilo takole:

Stare terjatve proti Italiji so padle za 0,34 na 40,23 milijona lir, nove terjatve pa so narasle za 3,29 na 32,78 milijona lir.

Naš aktivni saldo proti Nemčiji se je znižal za 2,11 na 15,49 milijona mark.

Naše terjatve proti Poljski so se povečale za 0,33 na 15,02 milijona din.

Proti Turčiji so se povečale naše terjatve za 0,22 na 8,26 milijona din, proti Španiji pa za 0,3 na 2,73 milijona pezeta.

Naši pasivni saldi pa kažejo te izpremembe:

Proti Belgiji se je znižal saldo za 0,2 na 4,03 milijona belgov.

Proti Bolgarski se je povečal od 24 na 34 tisoč din.

Naš saldo proti Madžarski je narasel za 2,23 na 8,4 milijona din, proti Franciji pa za 0,33 na 6,95 milijona francoskih frankov.

Narasel je tudi naš saldo s Češkoslovaško, in sicer za 3,99 na 131,5 milijona Kč. Proti Švici je naš dolg narasel za 0,54 na 1,81 milijona šv. frankov.

Tečaji so nazadovali

Padec tečajev na newyorški borzi je povzročil tudi padec tečajev na drugih borzah. Kako so se tečaji gibal, kaže naslednja tabela:

Koncem 1927	14. VIII. 16. X. 23. X.	1937
London	75'8	70'6
Pariz	57'2	53'6
Berlin	48'6	47'0
Dunaj	67'6	59'3
Praga	101'3	87'2
Milan	131'1	117'5
Curih	70'0	61'0
Amsterdam	74'2	59'0
Bruselj	65'3	50'4
Stockholm	30'7	25'8
New York	122'4	82'1

Mednarodni borzni indeks je nazadoval tudi pretekli teden, in sicer od 64'9 na 64'2%.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

- 1100 — Berlin: kostanjev eks-trakt,
- 1101 — Thessaloniki (Solun): trs,
- 1102 — Bobrovec-Lipt. sv. Mikuláš (Češkoslovaška): neka firma išče za francosko-angelski konzorcij jelov les (4 do 7 m ter 12 m dolg, 24 cm debel), les za izdelovanje celuloze, bukova in hrastova debela, rezan material.

Deželni pridelki:

- 1103 — Krabbendijke (Nizozemska): bela in črna čebula, arpadžik, čebulice,
- 1104 — Horsens (Danska): žitarice in krma,
- 1105 — Milan: sviloprejke,
- 1106 — Berlin: zastopniška tvrdka išče seme detelje, razno drugo seme ter stročnice,
- 1107 — Rim: fižol, sočivje, krompir, žitarice,
- 1108 — Berlin: jagode, borovnice.

Proizvodi sadjarstva:

- 1109 — Paisley (Kanada): suhe višnje,
- 1110 — Tilleur (Belgija): zastopniška tvrdka išče konzerve češpelj za slaščičarje.

Proizvodi živinoreje, perutni-narstva in ribarstva:

- 1111 — Köln ob Renu: posušena in nasoljena čreva za klobase,
- 1112 — Praga: sir (kačkavalj, ementalški, trapistovski), suho meso,
- 1113 — New York City: mesni izdelki,
- 1114 — Dornbirn: kozja dlaka, predivo iz kozje dlake, z roko predelana ovčja volna v naravnih barvah,
- 1115 — London: zastopniška tvrdka išče surovo in predelano slanino.

Proizvodi rudarstva:

- 1116 — Varšava: magnezit.

Industrijski izdelki:

- 1117 — Hilversum (Nizozemska): zelo tenak in prozoren papir v barvah (papier pelure),

- 1118 — New York-Brooklyn: kemični in farmacevtski proizvodi,
- 1119 — Amsterdam: neka firma išče zastopstvo naših firm ali tvornic, ki izvažajo elektrotehnične proizvode.

Razno:

- 1120 — Nicosia (Ciper): razne vrste blago: papir in papirnati proizvodi, stekleno blago, živila za neko trgovsko hišo,
- 1121 — Regensburg: mestna skladišča priporočajo svoje usluge izvoznikom fižola pri manipulaciji, pakiranju, čiščenju, sortiranju, odpremi in carinjenju blaga,
- 1122 — Lima: zastopniška tvrdka išče zvezo z našimi izvozniki, ki žele spraviti na trg Južne Amerike svoje proizvode,
- 1123 — Le Caire: ponuja se zastopnik za vse proizvode razen tehničnih.

Opombe:

Št. 1. — Berlin: neka firma ponuja instalacije po lastnih patentih za proizvodnje: a) finega mila, b) novega tekočega goriva iz sulfata celuloznega lužnega pepela (ki se sicer v tvornicah papirja zavre) oziroma nudi (6 Bé) po 16 din za 1000 litrov.

Št. 2. — Gera (Nemčija): neka tvrdka nudi razne stroje za obdelovanje kovin za prediranje, škarje za pločevino itd.

Št. 3. — London: neka firma nudi odličan čaj s Cejlona iz Kitajske s svežo in naravno aromo ter išče zvezo z našimi uvozniki čaja.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratniški dom, ter naj pri tem navede: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže za ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cih pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

kako hočejo Japonci prisiliti Kitajce, da jih ljubijo.

Kako junaško se bore Kitajci, se vidi najbolj iz tega, da ni niti en kitajski vojak prebegnil k Japoncem. Sploh je japonsko-kitajska vojna vojna, v kateri ni nobenih ujetnikov. Boj se vodi vedno do konca. Nekateri oddelki kitajskih čet na šangajski fronti se kljub ukazom niso hoteli umakniti. Borili so se do konca, čeprav so vedeli, da jih čaka smrt.

Na Dunaju je bil aretiran baron Ervin Sarkotić, sin znanega avstrijskega generala Sarkotića, ki je bil zaklet sovražnik Jugoslavije. Aretiran je bil zaradi povelje.

Med Avstrijo in Poljsko je bila podpisana kulturna pogodba.

Države, ki so okužene s krompirjevo zlatico, so po poročilu kmetijske vzorne in kontrolne postaje v Topčideru Švica in Nizozemska.

Proizvodnja platine stalno narasla in bo dosegla letos najbrže okoli 400.000 unč. Vsa potrošnja platine na svetu pa znaša največ 325.000 unč, da bo najmanj 75.000 unč platine preveč. Zato je v Londonu cena platine znova padla, in sicer od 10 1/4 na 9 1/2 funta za unčo. Cene platinskih kovin, ko iridija, paladija in rhodija, pa so stabilne.

Tržna poročila

Mariborski živinski trg

Na trg dne 26. t. m. je bilo prignanih 15 konj, 10 bikov, 100 volov, 480 krav, 22 telet, skupno 627 komadov. Povprečne prodajne cene so bile naslednje: debeli voli od 4'60—6 din, poldebili voli 3'75 do 5'50, plemenski voli 3'40—4'75, biki za klanje 3'50—5, klavne krave debele 4—4'75, plemenske krave 3'25—4, krave za klobasarje 2'25—3'60, molzne krave 3'25 do 4, breje krave 3'10—3'60 mlada živina 4—5'50, teleta 5—6'75. Prodanih je bilo 388 živali.

Mesne cene: volovsko meso I. vrste 10—13, volovsko meso II. vrste 8—10, meso bikov, krav in telic 6—12, telečje meso I. vrste 10—12, telečje meso II. vrste 8 do 10, svinjsko meso sveže 10 do 14 din za kilogram.

KAVARNA MAJČEN

LJUBLJANA, TVRŠEVA cesta 49
se priporoča
cenj. p. t. publik

Zagrebski tedenski sejem

Dogon na zagrebski tedenski sejem je bil slab, ker je 28. oktobra veliki letni »Šimunski« sejem.

Dogon: 12 bikov, 154 krav, 68 junic, 82 volov, 15 juncev, 96 telet, 2 bivola, 567 konj in zreb, 184 prešičev in 484 pujskov.

Cene (za kg žive teže): krave za klanje po 3'50 do 5, za klobase po 2'50 do 3, junice za rejo po 1200 do 1800 din (za žival), voli I. vrste po 6 do 6'50, II. vrste po 4'75 do 5, bosenski po 3'50 do 4, živa teleta po 7'50 do 8'75, debeli prešiči po 8 do 8'40, mršavi po 7 do 7'50, pujski po 50 do 110 din (za žival), ovce po 80 do 100 din, lahki konji po 5 do 6 tisoč, srednji po 7 in pol do 8 in pol tisoč in težki po 10 do 12 tisoč (za par). Zrebela so bila po 1500 do 3500 din (za žival).

Detelja po 70 do 75, olava po 60 do 65, seno po 58 do 60, slama za steljo po 40 do 48 din za 100 kg. Krompir po 60 do 70 par, zelje po 0'95 do 1'20, repa po 3'40 do 3'50 dinarja.

Naši pridelki v tujini

Na dunajskem trgu je zopet enkrat mnogo preveč blaga. Tako je prišlo v sredo na dunajski trg en vagon našega, 13 vagonov bolgarskega in 8000 kg madžarskega grozdja. Na postaji sploh ni bilo kupčije, na stojnicah pa se je prodajalo naše grozdje (smederevka boljše vrste) po 68 do 70 grošev, slabše vrste pa po 65 grošev. Bolgarsko grozdje je bilo po 78 do 80, madžarsko pa po 50 do 55 grošev za kg. V hladilnikih je ostalo starih zalag še za 15 do 20 vagonov bolgarskega grozdja.

SLOVENIA-TRANSPORT Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19, carinska pisarna
24-19 po uradnih urah

Strojni transporti

Specialno podjetje za ekspedicijo in prevoz vseh vrst strojev, kompletnih instalacij za tovarne — Oskrba dovoljenj za carinoprosti uvoz strojev vsake vrste — Vsa pojasnila brezplačno!

Na praški trg je prišlo 6 vagonov bolgarskega grozdja, ki se je prodajalo po 5'70 do 6'20 Kč, slabše blago pa po 5 Kč. Smederevka je bila po 4 do 4'30 Kč, grško grozdje pa po 6'20 do 6'50.

Na praški svinjski trg je bilo postavljenih 969 jugoslovanskih prešičev, ki so se prodajali po 6'30 do 7 Kč za kg žive teže. Na dunajskem trgu so bili voli po 0'92 do 1'60, krave pa po 0'80 do 1'20 šilinga. Na dunajskem svinjskem trgu so se banatski prešiči pocenili za 2 do 3 groše. Banatski prešiči so bili po 1'62 do 1'70, srbski pa po 1'51 do 1'56 šilinga.

Radio Ljubljana

Sobota, 30. okt. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovor s poslušalci — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Nac. ura: Vido — otok smrti (dr. Veselin Čulić) — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Pester večer — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Za vesel konec (igra radijski orkester).

Nedelja, dne 31. oktobra, 8.00: Klavir štiriročno (ga. Božena Saplja-Crnivec in gđc. Hrašovec Silva) — 9.00: Čas, poročila, spored — 9.15: Praznik našega morja (Viktor Pirnat) — 9.35: Spomini na Joh. Straussa (plošče) — 9.45: Verski govor (dr. Roman Tominec) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 11.00: Otroška ura (vodi gđc. Slavica Vencajzova) — 11.00: Koncert Radijskega orkestra — 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila — 13.15: Prenos koncerta dijaškega pevskega zbora iz Št. Vida, vodi prof. M. Tomec — 17.00: Kmet. ura: Bolezni in napake sadjevca (Anton Flego) — 17.30: Prenos koncerta iz cerkve Srca Jezusovega — 18.30: Lahka orkestralna glasba (plošče) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Strici — zvočna igra. Po povesti Fr. K. Finžgarja. Izvajajo člani rad. igralske družine, vodi: Ivan Pengov — 20.40: Iz zvočnih filmov (plošče) — 21.30: Koncert lahke glasbe (radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, dne 1. novembra: 9.00: Čas, vreme, poročila, spored — 9.15: Verski govor (dr. Ciril Potočnik) — 10.30: Čajkovski: Romeo in Julija, uvertura (plošče) — 11.00: Otroška ura: Recitacije (ga. Mileva Boltar-Ukmarjeva) — 11.30: Koncert radijskega orkestra — 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila — 13.15: B. Smetana: Iz mojega življenja (godalni kvartet, plošče) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura — 19.50: H. Rabaud: Nočni sprevid (sinf. pesnitev — plošče) — 20.10: Spomenik slovenskemu neznanemu vojak (Mirko Ratej) — 20.30: Koncert (gostuje pianistka gđc. Nadina Ferreri iz Rima, sodeluje radijski orkester). V odmoru recitacija »Praznik vseh mrtvih«, napisal Vilko Baebler — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Novakove pesmi poje Mirko Dolničar.

Torek, dne 2. novembra, 12.00: Slavnostni koncert (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Grobovi tulijo... (koncert radijskega orkestra) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Koncert na pozvni (Jože Vrhovnik) — 18.40: Zelezarne: Jesenice, Javornik (Avgust Kuhar) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: E. Grieg: Sonata v G-duru op. 13 (za violino in klavir, plošče) — 20.15: O. Župančič: Noč na verne duše — dramska slika. Izvajajo člani rad. igr. družine — 21.00: Komorni trio (gg. Rupel Karel, Fučkar Aleksander, Lipovšek Marjan) — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Tih spomin (koncert radijskega orkestra).

Doma in po svetu

Konferenca katoliškega episkopata v Zagrebu se je v četrtek končala ter je bil po konferenci izdan komunique, ki najprej poudarja, da brani episkopatu čast, da bi reagiral na ulične napade ob zadnji ratifikaciji konkordata. Episkopat tudi ne bo reagiral na neiskrenost 19-letnega zatiranjeja o enakopravnosti katoliške cerkve. V vsakem primeru pa bo episkopat znal varovati pravice 6 milijonov katolikov. Nadalje pravi komunique, da je konferenca uredila vprašanje katoliške akcije na vsem ozemlju Jugoslavije, da simpatizira jugosl. episkopat s katoliki v Nemčiji in Španiji. Končno je ugotovil episkopat, da rastejo na svetu nasilje, krivica in zlo vsake vrste, kar more odpraviti le popolni povratek h Kristusovemu evangeliju.

Proti mrazu le Lutz-peč Ljubljana VII, Šiška, telef. 32-52.

Prosvetni minister je zaprosil ministrski svet za odobritev posojila dveh milijonov din pri Drž. hip. banki za zgraditev poslopja kemičnega inštituta v Ljubljani.

Ukaz o postopni izpolnitvi kočevske gimnazije v popolno gimnazijo je izšel v »Službenih novinah«.

Na seji mestnega sveta v Požegi je bilo sklenjeno, da se mestnim nameščencem zvišajo s 1. novembrom plače kakor državnim nameščencem.

V Bosni in Hercegovini so bile velike povodnji. Proga Sarajevo-Mostar je na več krajih razdejana. Škoda gre v milijone din.

Upravni odbor družbe Trepča Mines je imel v Londonu nekoliko sej, na katerih je razpravljal o pomoči rudarstva v Jugoslaviji. Uprava družbe je poslala nekoliko strokovnjakov v Jugoslavijo, da na kraju samem prouče to vprašanje skupno z upravo rudnika.

Nekateri evropski listi pišejo o naši Zenici ter poudarjajo, da je z razširjenjem Zenice izgubila evropska industrija železa še enega kupca.

Dr. Schacht je kot gospodarski minister odstopil ter je Hitler po dolgem obotavljanju demisijsko sprejel. Schachtov odstop je izsilil Göring na peturni avdienci pri Hitlerju. Ni še znano, če bo doktor Schacht odstopil tudi kot guverner nemške Reichsbanke. Odstop doktorja Schachta je močno razburil nemške industrialce, ker je bil Schacht njih močna opora. Tudi vojaški krogi so baje z odstopom dr. Schachta nezadovoljni. Pričakujejo, da bo prišlo zaradi odstopa dr. Schachta do velikih izprememb v vodstvu nemških gospodarskih ustanov.

Generalni rezident v Maroku gen. Nogues je odredil na poziv maroškega sultana aretacijo vseh voditeljev maroškega nacionalističnega gibanja, ki so bili v zadnjem času v tesnih stikih z voditelji panarabskega gibanja. Policija je našla dokumente, ki dokazujejo, da so prejeli aretirani voditelji denar od tujih sil.

Alfonz XIII je objavil v pariških listih izjavo, da ne bo Španija nikdar nasprotnica Francije, pa čeprav bi zmagal general Franco.

Japonska vlada je odredila poostreno blokado vse kitajske obale, ker so japonske ladje ugotovile, da dobivajo Kitajci iz Anglije ogromne količine orožja in vojnega materiala.

Neka ugledna japonska osebnost je izjavila, da Japonska nima na Kitajskem nobenih osvajaških namenov, temveč da hoče samo prisiliti Kitajsko, da opusti protijaponsko fronto in da se priključi japonski protikomunistični akciji. Svoje čete pa bo baje Japonska umaknila iz Kitajske, kakor hitro bo Kitajska dokazala, da je v resnici opustila svoje protijaponsko stališče. Sveda pa iz krajev, ki jih je Japonska že odrgajala, Kitajske, ne bo odpoklicana japonska vojska. Malo čuden način,

ZA DAME

največ novih modelov za jesen in zimo, najsolidnejšo izdelavo in najboljše kroj nudi v plaščih, kostumih in paletjih damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, Kongresni trg 5

**31.
OKT.**

**MEDNARODNI
DANI
VARČEVANJA**

**Mestna hranilnica
ljubljanska**

ima novih in oproščenih vlog
Din 164.000.000.—, ki so vsak
čas in brez omejitve izplačljive

Za vse vloge jamči
Mestna občina ljubljanska

Zaradi praznika Vseh svetih izide prihodnja številka »Trgovskega lista« šele v sredo, dne 3. novembra

Že v 24 urah barva, pleštra in kemično snazi oblike, klobuke itd. Skrobl in svetloilka srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Nekaterim gospodom našega lista je poslala trdka »Comerce« d. d. za poskušnjo nekaj zavojčkov njene aromatične žitne kave »Slast«. Naše žene so z zadovoljstvom izjavile, da niso nič pretirane besede »aromatična« in »Slast«, ker se kava »Slast« vsled izbornega okusa zares s slastjo uživa.

Testenine »OKI«

v najboljši kakovosti priporoča
Ivan Oprešnik, Ljubljana
Celovška cesta 232

ANTON KOVACIC

Izdelovanje glinastih pečl v najmodernejših vzorcih. Postavitve vsakovrstnih štedilnikov in kaminov. — Obloga uje hodnikov, kopalnice, mesnice itd. — Samotne in kmečke pečl. — Vsa popravila izvršujem točno.
Cene solidne. Garancija za material in delo!
Ljubljana, Viška ul. št. 3
(Rožna dolina) Telefon 3357

„KREKO“

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 3

Tovarniška zaloga
moškega perila
Velika izbira! Nizke
cene! Prepričajte se!

izložbena stojala — Konzole
za steklene nastavke — Oma-
rice za kavo, olje, petrolej

Kovinski pokromani in
nerjavječi predmeti
hitro in solidno le pri

KROM - KOVINA
Medvešček Rudolf
LJUBLJANA
Tyrševa 34 (Dunajska)

Pri nakupu vsakovrstnega manu-
fakturnega blaga posebno pripo-
ročamo znano veletrgovino

R. Miklauc

„Pri Školu“, Ljubljana

Lingarjeva ulica 3
Pred Škofijo 3

Solidna postrežba in ugodne cene!
Engros oddelk v I. nadstropju
Ustanovljeno leta 1869.

D. M. C. & C. M. S.

prejico, krpanec, Printor, Kron-
sko in umetno svilo, čipke, šol-
ske in krojaške potrebščine,
zimske trikotaže in drugo galan-
terijsko ter drobno blago nudi
po najnižjih cenah

OSVALD DOBEIC
LJUBLJANA, Pred Škofijo št. 15
Velika izbira raznih gumbov!
Na debelo! Na drobno!

ANT. KRISPER

LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

Pletenine
trikotaja
damsko perilo
moško perilo
nogavice
rokavice

ovratnike
samoveznice
toaletne potrebščine
otroške igračke
čevlje vseh vrst
po najnižjih cenah

Na debelo!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlelih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

MATEJ OREHEK

veletrgovina čevljev
se priporoča p. t. trgovcem v mestu in na deželi

Cenjenim trgovcem se priporoča

DOLENC JOSIP, TRGOVINA S KRZNOM IN DELAVNICA, LJUBLJANA
Barvanje in strojenje vseh kož Sv. Petra c. 19 - Tel. 22-62

BANOVINE LJUBLJANA

PREJ KRAJSKA HRANILNICA

otvori 4. novembra 1937

EKSPOZITURO KOČEVJE

na trgu Kralja Aleksandra št. 84

Ekspozitura bo vršila vse posle denar-
nih zavodov. • Za obveznosti jamči
dravska banovina z vso svojo davčno
močjo in vsem svojim premoženjem

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,
journale, šolske zvezke, made, odjemalne knji-
žice, risalne bloke itd

LINOLEJ

v veliki izberi
priporoča trdka

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Mestni trg 10

Srečko Lapaine

trgovina s krznom

Ljubljana

Telefon 37-37

Aleksandrova cesta 4

Vhod s pasaže

Nakup naših izdelkov z znamko EF-KO
Vam jamči za stalen porast

Vašega prometa

**MODNE PLETENINE
INTERLOK- trikot- PERILO
F. KOS**

LJUBLJANA, Židovska ul. 5

FILIP BIZJAK, Ljubljana

Kongresni trg št. 8

Telefon št. 30-17

krznar in izdelovatelj čepic

Velika zaloga moderne kožuhovine ter različni naši za
damske plašče, ovratniki za dame, gospode in otroke.

Solidno delo!

Nizke cene!